

Handläggare:

Karlsson Daniel, Bergman-Kyllönen Magnus

Yttrande om förslag till Mål och budget 2020 med plan för 2021–2022

Förslag till beslut

Äldreförvaltningen föreslår äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta förslaget till Mål och budget 2020 med plan för 2021–2022, avseende nämndens ansvarsområde, med de justeringar av uppdrag som framgår av **bilaga 1**,

att fördela om nämndens tilldelade budgetram för 2020 mellan verksamheter enligt förslag i **bilaga 2**,

att fastställa taxor och avgifter för 2020 inom äldrenämndens ansvarsområde samt därtill hörande tillämpningsanvisningar enligt **bilaga 3** och **bilaga 4**.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har, enligt planeringsdirektiv för mål- och budgetprocessen, den 28 augusti, beslutat att remittera ärendet till samtliga nämnder för kvalitetssäkring och kompletteringar med taxor och avgifter.

Ärendet har beretts i nämnden och det framlagda förslaget för nämndens ansvarsområde föreslås underställas kommunfullmäktige för beslut om Mål och budget 2020 med plan för 2021–2022.

Föreslagna justeringar i Mål och budget 2020 med plan för 2021–2022

Äldrenämnden föreslår följande justeringar i förslaget till Mål och budget 2020, med plan för 2021–2022:

1. Justeringar av uppdrag (bilaga 1),
2. Omfördelning av tilldelat kommunbidrag för 2020 mellan verksamheter (bilaga 2),
3. Taxor och avgifter för 2020 samt tillämpningsanvisningar (bilaga 3 och 4).

Carina Juhlin

Förvaltningsdirektör

Handläggare:

Karlsson Daniel, Magnus Bergman-Kyllönen

Yttrande om förslag till Mål och budget 2020 med plan för 2021–2022

Förslag till beslut

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta förslaget till Mål och budget 2020 med plan för 2021–2022, avseende nämndens ansvarsområde, med de justeringar av uppdrag som framgår av **bilaga 1**,

att fördela om nämndens tilldelade budgetram för 2020 mellan verksamheter enligt förslag i **bilaga 2**,

att fastställa taxor och avgifter för 2020 inom äldrenämndens ansvarsområde samt därtill hörande tillämpningsanvisningar enligt **bilaga 3** och **bilaga 4**.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har, enligt planeringsdirektiv för mål- och budgetprocessen, den 28 augusti, beslutat att remittera ärendet till samtliga nämnder för kvalitetssäkring och kompletteringar med taxor och avgifter.

Ärendet har beretts i nämnden och det framlagda förslaget för nämndens ansvarsområde föreslås underställas kommunfullmäktige för beslut om Mål och budget 2020 med plan för 2021–2022.

Föreslagna justeringar i Mål och budget 2020 med plan för 2021–2022

Äldrenämnden föreslår följande justeringar i förslaget till Mål och budget 2020, med plan för 2021–2022:

1. Justeringar av uppdrag (bilaga 1)
2. Omfördelning av tilldelat kommunbidrag för 2020 mellan verksamheter (bilaga 2),
3. Taxor och avgifter för 2020 samt tillämpningsanvisningar (bilaga 3 och 4).

Äldrenämnden

Caroline Hoffstedt

Ordförande

Annie Arkeback-Morén

Nämndsekreterare

Bilaga 1. Justering av uppdrag 2020

Förslag på justering och borttag av uppdrag

Inriktningsmål 2 – Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i.

1. Äldrenämnden föreslår att uppdraget *Inom ramen för ny överenskommelse med polisen bidra till att Uppsala ska vara en trygg plats med låg brottslighet* kan sammanfogas med uppdraget *Stärk arbetet med att förebygga social oro, öka tryggheten och bekämpa de kriminellas ekonomi i samverkan med polis, civilsamhället och andra myndigheter*.

Innebörden i dessa båda uppdrag syftar till att nämnder och bolag i Uppsala kommun ska verka för en trygg och säker plats tillsammans med polisen och övriga myndigheter. Som stöd i detta arbete finns i en överenskommelse med polisen och i *Policy för trygghet och säkerhet* med tillhörande handlingsplan. Genom att slå samman dessa båda uppdrag minskas även det totala antalet kommungemensamma uppdrag i mål och budget.

Inriktningsmål 3 – Uppsala stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

2. Äldrenämnden föreslår att uppdraget *Aktivt och strategiskt arbeta med digital utveckling och innovation, genom bland annat testbäddar, för att utveckla den egna verksamheten, stärka klimatarbetet och skapa ett smart och hållbart Uppsala* ska delas upp och ingå under olika inriktningsmål.

Aktivt och strategiskt arbeta med digital utveckling och innovation, genom bland annat testbäddar, för att utveckla den egna verksamheten föreslås flyttas till inriktningsmål 8, där övriga uppdrag och huvuddelen av den beskrivande texten om innovation och digitalisering finns. Detta för att tydliggöra styrningen i en sammanhållen IT-utveckling i Uppsala kommun. Att lyfta ut att *aktivt och strategiskt arbeta med digital utveckling och innovation* skulle bättre beskriva vilken digital transformation och utveckling de förtroendevalda i Uppsala kommun vill uppnå.

Stärka klimatarbetet och skapa ett smart och hållbart Uppsala föreslås ligga kvar under inriktningsmål 3.

Inriktningsmål 5 – Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

3. Äldrenämnden föreslår att uppdraget *Utveckla utbudet av bostäder för äldre genom att verka för fler seniorbostäder med gemensamhetslokaler och moderna servicehus (ÄLN, KS och PBN)* ändras till *Utveckla utbudet av bostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden, såsom seniorbostäder, trygghetsbostäder och moderna servicehus (ÄLN, KS och PBN)*.

Bostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden är det bredare begrepp som används av Boverket inom ramen för det investeringsstöd som går att söka för ny och ombyggnation och inbegriper såväl seniorbostäder, trygghetsbostäder som andra bostäder riktade till målgruppen äldre.

Inriktningsmål 7 – Uppsalas ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

4. Äldrenämnden föreslår att uppdraget *Motverka det digitala utanförskapet hos äldre genom stödinsatser och inled arbetet med att wi-fi blir norm på vård- och omsorgsboenden. (KS och ÄLN)* delas upp i följande två separata uppdrag, då de två delarna av uppdraget skiljer sig väsentligt åt i innebörd och genomförande:

Motverka det digitala utanförskapet hos äldre genom stödinsatser (ÄLN)

Inled arbetet med att wi-fi blir norm på vård- och omsorgsboenden. (KS och ÄLN)

5. Äldrenämnden föreslår att uppdraget *Slutför förhandling med Region Uppsala för införande av ett lokalt Seniorkort för kollektivtrafik (KS och ÄLN)* endast bör riktas till KS, då förhandlingen sker mellan KS och Region Uppsala och äldrenämnden och äldreförvaltningen inte är delaktiga i uppdragets genomförande.
6. Äldrenämnden anser att innebörden i uppdraget *Utreda förutsättningarna för en gemensam ingång till sociala nämnder för att underlätta snabb handläggning. (SCN, OSN, AMN)* bör förtydligas.
Äldrenämnden handlägger liksom dessa nämnder myndighetsärenden och undrar därför varför detta uppdrag inte är riktat till äldrenämnden och huruvida nämnden ska vara delaktig i uppdragets genomförande eller inte.

Bilaga 2. Förslag på omfördelning av kommunbidrag för 2020

Nämnden tilldelas ekonomiska ramar för verksamheterna ordinärt boende, särskilt boende och öppna insatser (förebyggande verksamhet), utöver politisk verksamhet.

Enligt ny årsprognos för 2019 förväntas resultatet per verksamhet enligt nedan:

- Särskilt boende: - 41 mnkr
- Ordinärt boende: + 28 mnkr
- Öppna insatser: + 2 mnkr
- Politisk verksamhet: - 0,5 mnkr .

Budgetramen (kommunbidraget) per verksamhet 2020 ser ut enligt nedan:

Verksamhet	Kommunbidrag	Uppräkning i %
	2020	
	<i>tkr</i>	%
Särskilt boende	1 037 420	4,5
Ordinärt boende	818 082	3,8
Öppna insatser	66 011	0,1
Politisk verksamhet	1 389	0,9
TOTALT	1 922 902	4,0%

Med ledning av prognosticerade över- och underskott i nämndens verksamheter för 2019 och kända faktorer som väntas påverka de olika verksamheterna nästa år föreslås en omfördelning av kommunbidraget.

2.1. Omfördelningsförslag av kommunbidraget för 2020

Förslag på omfördelning av kommunbidrag för 2020 enligt nedan:

FÖRSLAG FLYTT AV KOMMUNBIDRAG MELLAN VERKSAMHETER FÖR 2020			
Verksamhet	Kommunbidrag från	Kommunbidrag till	Förslag nytt kommunbidrag per verksamhet
	<i>tkr</i>	<i>tkr</i>	<i>tkr</i>
Särskilt boende		37 500	1 074 920
Ordinärt boende	-30 000		788 082
Öppna insatser	-8 000		58 011
Politisk verksamhet		500	1 889
SUMMA	-38 000	38 000	1 922 902

Enligt beräkningar för 2020 med vad som är känt nu och bedöms avseende volymutveckling och prisuppräkning indikeras fortsatt underskott av betydande storlek inom särskilt boende nästa år om inte en omflyttning av kommunbidrag görs mellan verksamheterna. Motsvarande överskott indikeras också inom ordinärt boende för nästa år.

Givet prognosticerat underskott på särskilt boende och överskott på ordinärt boende samt öppna insatser för 2019 och indikerad volym- och kostnadsökning för 2020 föreslås att särskilt boende erhåller 37 500 tkr totalt av det som tilldelats ordinärt boende och öppna insatser. Förslaget innebär att 30 000 tkr flyttas från ordinärt boende och 8 000 tkr flyttas från öppna insatser.

Då det för politisk verksamhet prognosticeras ett mindre underskott för 2019 på grund av kostnader som inte var kända vid budgetarbetet inför 2019 föreslås att 500 tkr av de medel som flyttas från ordinärt boende och öppna insatser tillfaller denna verksamhet.

Bilaga 3. Justering av taxor och avgifter för 2020

Förslag på *justerade* taxor och avgifter från 2020-01-01 framgår av tabellen nedan. För komplett sammanställning över nämndens taxor och avgifter se slutet av denna bilaga.

TAXAN/AVGIFTEN AVSER	ENHET	TAXA 2018 KRONOR INKL. MOMS	MEDEL R9 2019	TAXA 2019 KRONOR INKL. MOMS	FÖRSLAG TAXA 2020 KRONOR INKL. MOMS	FÖRÄNDRING KRONOR	FÖRÄNDRING PROCENT	INGÅR I MAXTAXA*
Ordinärt boende								
Hemtjänst	Kr /timme	254	326	275	300	25	9%	Ja
Hälso- och sjukvård för personer under 85 år	Kr /besök	101	-	150	200	50	33%	Ja
Dagverksamhet								
Måltider och fika	Kr / dag	51	66	61	73	12	20%	Nej

*Enligt 8 kap 5 § 1. Socialtjänstlagen max en tolfedel av 53,92% av prisbasbelopp per månad (2020: 2 125 kr/månad)

Som framgår av tabellen ovan har Uppsala generellt lägre avgifter inom äldreomsorgen än genomsnittet av R9 kommunerna¹ när det gäller timtaxa för hemtjänst samt måltider på dagverksamhet.

Inom hälso- och sjukvårdsområdet tar Uppsala ut en avgift per besök och där finns också en egen maxtaxa per månad som är 450 kr/månad i Uppsala kommun. För brukare som har hälso- och sjukvårdsinsatser uppnås således maxtaxan idag efter tre besök inom en månad (150 kr/besök). För 2020 föreslås maxtaxan *sänkas* till 400 kr/månad samtidigt som avgiften per besök föreslås *höjas* från dagens 150 till 200 kr/besök. Motivering till höjning av avgiften upp till 2 besök per månad samtidigt som maxtaxan sätts till 400 kr/månad är att det inte ska bli för hög höjning av avgiften för de brukare med behov av mer frekventa besök. Avgiftsprinciperna för uttag av avgift inom hälso- och sjukvård skiljer sig kommunerna åt vilket gör att jämförelsesiffror försvåras. Därav att det inte redovisas någon avvikelse för detta område i tabellen ovan i kolumnen ”Medel R9 2019”. Brukare som är 85 år eller äldre tas ingen avgift ut för när det gäller hälso- och sjukvård i Uppsala kommun.

Enligt förslaget kommer avgift för hälso- och sjukvårdsinsatser fortsättningsvis tas ut oberoende av om det är legitimerad personal (arbetsterapeut, sjuksköterska, fysioterapeut) eller om det är ordinarie hemtjänstpersonal som utför insatsen på delegering av legitimerad personal. Hittills har avgift endast tagits ut om insatsen utförts av legitimerad personal.

För samtliga föreslagna taxor och avgifter ovan har beräkningar av självkostnaden för insatserna/måltiderna gjorts. Självkostnaden att utföra en timme hemtjänst och hälso- och sjukvård är fortfarande *under* föreslagen ny avgiftsnivå mot brukare. Självkostnaden för måltider och fika på dagverksamhet har likaledes tillsammans med avgiftsnivån mot andra kommuner varit vägledande för ny föreslagen justering av avgiften.

¹ Resultatnätverket R9 kommuner består av Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Södertälje, Uppsala, Västerås samt Örebro.

Hur det individuella avgiftsutrymmet tekniskt beräknas fram och vad som händer om avgiftsutrymme inte finns hos enskild går att läsa vidare under bilaga 3 nedan i avsnitt 1.2.2. och 1.2.3 (Tillämpningsanvisningarna).

Övrigt

Utöver ovan föreslagna justeringar av taxor och avgifter pågår utredning gällande eventuellt uttag av avgift för hjälpmedel. Denna utredning görs tillsammans med omsorgsförvaltningen. Äldreförvaltningen återkommer vid ett nästkommande möte till nämnden med denna utredning.

Högekostnadsskydd och omfattning inom Uppsala kommun

Högekostnadsskyddet (maxtaxan), som regleras i socialtjänstlagen (SoL), är 2 125 kr per månad för 2020. Det innebär att ingen ska få betala mer än detta belopp oavsett omfattning av insatser som ryms inom högekostnadsskyddet. I denna maxtaxa ingår även avgiften för trygghetslarm. Enligt beräkningar och uppföljning som gjordes under 2018 uppgår andelen som uppnår maxtaxan av samtliga Uppsalas brukare (med insatser i hemmet) till c a 75 procent.

Noteras bör att den brukare som har trygghetslarm och har avgiftsutrymme uppnår maxtaxan efter c a 7 timmar hemtjänst per månad.

Ekonomiska konsekvenser för enskild brukare

Avgifterna för matdistribution och mat/fika på dagverksamhet ingår inte, till skillnad från hemtjänst och hälso- och sjukvårdsavgiften, i högekostnadsskyddet. Avgiften för mat/fika på dagverksamhet föreslås höjas med 12 kr/dag, vilket innebär att den som besöker en dagverksamhet tre gånger i veckan får betala 144 kr mer per månad.

När det gäller avgift för hemtjänst och hälso- och sjukvårdsinsats styr bland annat den enskildes nettoinkomst, boendekostnad samt kommunens avgiftsnivå hur stort avgiftsutrymme den enskilde får. För varje brukare finns därför en individuell uträkning av avgiftsutrymmet och de brukare som inte har ekonomiskt utrymme blir avgiftsbefriade. Då majoriteten (c a 75 procent) av de brukare som idag har hemtjänst och/eller hälso- och sjukvårdsinsats redan träffas av högekostnadsskyddet (maxtaxan) påverkas dessa inte av den föreslagna höjda avgiften, såvida inte en enskild brukare får mindre hemtjänstinsatser (7 timmer eller mindre per månad) och/eller högre inkomst.

Ekonomiska konsekvenser för äldrenämnden

När det gäller avgifternas påverkan för nämndens intäkter är det generellt svårt att uppskatta intäktsförändringen eftersom det är många faktorer som styr detta, inte minst att avgiften som brukaren ska betala bestäms av det individuella avgiftsutrymmet samt maxtaxan i varje enskilt fall.

Totalt indikeras en intäktsökning av föreslagna taxor och avgifter för 2020 om c a 4 mnkr för nämnden (*exklusive* intäkter från avgifter inom öppna insatser).

Sammanställning av nämndens taxor och avgifter 2020

TAXAN/AVGIFTEN AVSER	ENHET	MEDEL I R9 kommuner 2019	AVGIFT Uppsala 2019 KRONOR INKL. MOMS	AVGIFT Uppsala 2020 KRONOR INKL. MOMS	FÖRÄNDRING KRONOR	FÖRÄNDRING PROCENT	INGÅR I MAXTAXA*
Ordinärt boende							
Hemtjänst	Kr /timme	328	275	300	25	9%	Ja
Matdistribution	Kr /matlåda	56	58	59	1	2%	Nej
Trygghetslarm	Kr / månad	209	209	212	3	1%	Ja
Hälso- och sjukvård för personer under 85 år	Kr / besök	-	150	200	50	33%	Ja
Korttidsboende							
Omsorg	Kr /dygn	72	70	71	1	1%	Ja
Matservice	Kr /dygn	106	104	106	2	2%	Nej
Vård- och omsorgsboende							
Omsorg	Kr / mån	2 054	2 089	2 125	36	2%	Ja
Matservice	Kr / mån	3 190	3 067	3 189	122	4%	Nej
Dagverksamhet							
Måltider och fika	Kr / dag	67	61	73	12	20%	Nej
Förbrukningsartiklar m.m.							
Lakan	Kr / mån	102	127	129	2	2%	Nej
Förbrukningsartiklar	Kr / mån	124	104	106	2	2%	Nej

*Enligt 8 kap 5 § 1. Socialtjänstlagen max en tolfedel av 53,92% av prisbasbelopp per månad (2020: 2 125 kr/månad)

Bilaga 4. Tillämpningsanvisningar för taxor och avgifter 2020

Tillämpningsanvisningarna till taxor och avgifter beslutas årligen av nämnden.

Äldreförvaltningen har i samverkan med omsorgsförvaltningen utformat förslag till reviderade tillämpningsanvisningar för 2020, se nedan.

I sak har inget principiellt större ändrats från föregående år utan ändringarna avser främst förtydliganden av befintligt material.

Tilläggen/ändringarna som gjorts i anvisningarna nedan är rödmarkerade.

**Tillämpningsanvisningar för
avgifter inom omsorgerna
om äldre och personer med
funktionsnedsättning
i Uppsala kommun
år 2020**

1. Allmänt

1.1 Lagrum

Kommunens avgiftssystem och tillämpningsregler för avgifter för omsorgerna om äldre- och funktionsnedsatta styrs av flera olika lagar och förordningar. Till dessa hör följande:

- Socialtjänstlagen (2001:453)
- Inkomstskattelagen (1999:1229)
- Kommunallagen (2017:725)
- Socialförsäkringsbalken (2010:110)
- Förvaltningslagen (2017:900)
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
- Hyreslagen (12 kap Jordabalken (1970:994))
- Arkivlagen (1999:782)
- Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)
- Lag om vissa kommunala befogenheter (2009:47)

1.2 Huvudprinciper i avgiftssystemet

Utgångspunkten för avgiftssystemet är att de samlade avgifterna för boende, hjälp i hemmet, service och omvårdnad, inte får uppgå till så stort belopp att den enskilde inte har kvar tillräckliga medel för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader, ett s.k. förbehållsbelopp. Kommunen beräknar förbehållsbeloppet utifrån ett minimibelopp² som fastställts i socialtjänstlagen. Till minimibeloppet läggs den enskildes bostadskostnader. De avgifter som ska räknas samman finns redovisade under kapitel 2.

1.2.1 Högkostnadsskydd

Avgiften³ för hemtjänst i ordinärt och särskilt boende samt kommunal hälso- och sjukvård (av sjuksköterska, arbetsterapeut, fysioterapeut eller sjukgymnast) får uppgå till högst en tolfte del av 0,5392 gånger prisbasbeloppet, som årligen fastställs av regeringen.

---

² Se förklaring av minimibelopp under punkt 5.1

³ Enligt 8 kap 5 § 1 socialtjänstlagen

Avgiftstaket gäller för varje vårdtagare var för sig, således även för makar, registrerade partners och sammanboende oavsett om båda eller en av parterna har en biståndsbedömd insats.

Detta högkostnadsskydd gäller även för omvårdnadsavgiften samt HS-insats vid bostäder med särskild service.

1.2.2 Avgiftsutrymme

För att beräkna det individuella avgiftsutrymmet avräknas skatter, bostadskostnad samt minimibelopp från den enskildes bruttoinkomster.

De sammanlagda avgifterna får inte överstiga avgiftsutrymmet och inte heller avgiftstaket (maxtaxan) enligt föregående punkt. Om de sammanlagda avgifterna är högre än avgiftsutrymmet korrigeras avgifterna ned till avgiftstaket.

Beräkningen av den enskildes avgiftsutrymme går till på följande sätt:

$$\begin{aligned}
 &+ \text{Bruttoinkomster inkl. ev. bostadstillägg el. motsvarande} \\
 &- \text{skatter som ingår i inkomstbegreppet}^4 \\
 &- \text{faktisk boendekostnad} \\
 &- \text{minimibelopp (generellt)} \\
 &- \text{minimibelopp (individuellt)}^5 \\
 \hline
 &= \text{disponibelt avgiftsutrymme}
 \end{aligned}$$

1.2.3 Negativt avgiftsutrymme

Om det disponibla avgiftsutrymmet blir noll eller negativt tas ingen omvårdnadsavgift och/ eller HS-avgift ut. Vid negativt avgiftsutrymme reduceras också avgiften för matkostnaden på vård- och omsorgsboende, bostad med särskild service och HVB med det negativa avgiftsutrymmet, dock som mest ner till Konsumentverkets beräkning av skäliga levnadskostnader för livsmedel för aktuellt år. När reduktion sker del av månad beräknas det per dag med en 365:e del av beräknad årskostnad.

Om den enskilde avstår från att lämna uppgifter om inkomst, kapitalinkomst och/eller boendekostnad görs ingen prövning av förbehållsbeloppet, utan avgift tas ut enligt maxavgiften.

⁴ Kommunal och statlig inkomstskatt samt skatt på inkomst av kapital.

⁵ I förekommande fall för ex. god man.

2. Avgifter och ersättningar som ingår i avgiftssystemet

2.1 Avgiftsbelagda insatser med högkostnadsskydd

De olika avgifter som ska räknas samman och jämföras med den enskildes avgiftsutrymme är följande:

- Omvårdnads- och serviceavgift inom hemtjänst
- HS insats inom ordinärt boende för brukare under 85 år
- Omvårdnad på vård- och omsorgsboende, bostad med särskild service samt hem för vård eller boende (HVB)
- Omvårdnadsavgift på korttidsboende
- Avgift för trygghetstelefon

2.2 Kostnadsersättningar och avgifter utanför högkostnadsskydd

Följande kostnadsersättningar och andra avgifter ligger utanför högkostnadsskyddet (maxtak):

- Kostnadsersättning för förbrukningsvaror, möbler, husgeråd m.m. i särskilt boende och bostad med särskild service som ingår bland posterna i minimibeloppet
- Avgift för måltider i vård-/omsorgsboende, bostad med särskild service samt hem för vård eller boende (HVB)
- Avgift för måltider i korttidsvård
- Avgift för måltider i dagverksamhet
- Avgift för matdistribution med färdiglagad mat i ordinärt boende

2.3 Avgiftsfri service och vård

Följande insatser och stöd är helt avgiftsfria:

- Insats från syn- och hörselinstruktör
- Ej biståndsbedömd öppen dagverksamhet
- Insatser beslutade enligt LSS
- Boendestöd
- Omvårdnad på dagverksamhet

- Avlösning i hemmet med upp till 24 timmar när närstående vårdar någon över 65 år
- Ledsagning
- Kontaktperson

3. Inkomstbegreppet

3.1. Allmänna principer

Den enskildes aktuella bruttoinkomster läggs samman på årsbasis varefter skatter avräknas (=nettoinkomst). Därefter divideras beloppet med tolv för att få fram en månadsinkomst efter skatt.

Beräkningen sker utifrån sådana inkomster som är skattepliktiga enligt inkomstskattelagen med tillägg för vissa typer av ersättningar som är undantagna från beskattning i Sverige. S.k. allmänna avdrag⁶ medges inte vid inkomstberäkningen. Utgångspunkt för avgiftsberäkningen är inhämtade inkomstuppgifter från Försäkringskassan, Pensionsmyndighet, Skatteverket samt uppgifter den enskilde lämnat i sin inkomstanmälan.

3.1.1 Inkomstslag

Förvärvsinkomster beräknas utifrån vad som gäller för posterna tjänst respektive näringsverksamhet⁷. Enligt dessa lagrum minskas intäktsposterna med kostnadsposterna.

3.1.2 Inkomst av tjänst

Till inkomstslaget tjänst⁸ räknas exempelvis följande:

- inkomst minus utgift⁹ av tjänst t.ex. lön, arvoden, sjukpenning, vissa förmåner och andra skattepliktiga ersättningar
- pension
- livränta (vanligen del av)
- vårdbidrag¹⁰.

---

⁶ Se ”Allmänna avdrag”, 62 kap, inkomstskattelagen.

⁷ enligt 10 kap, 16 § och 14 kap. 21 § inkomstskattelagen.

⁸ 11 kap, inkomstskattelagen

⁹ Utgift för att förvärva och behålla inkomster ska dras av som kostnader (om inte annat anges i kap 9, 12 eller 60 i inkomstskattelagen).

¹⁰ Endast den del som är skattepliktig inkomst av tjänst; den del som utgör ersättning för merutgifter räknas inte som inkomst

3.1.3 Vissa skattefria ersättningar

Tillägg ska göras för vissa skattefria¹¹ ersättningar och inkomster, t.ex.

- stipendier till den del de överstiger 3000 kr
- studiemedel i form av studiebidrag
- avtalsgruppsjukförsäkringar (AGS-ersättningar) som inträffat före år 1991
- alla utländska inkomster, pensioner och andra ersättningar som be-skattas i Sverige eller i utlandet eller skattefria sådana.
- barnbidrag.

3.1.4 Inkomst av näringsverksamhet

Inkomst av näringsverksamhet beräknas enligt inkomstskattelagen¹², dock endast uppkomna överskott. Inkomsten korrigeras så att avdrag för tidigare års underskott och avdrag för kostnader för egen pension, till den del de inte överstiger ett halvt prisbasbelopp, ska öka den beräknade näringsinkomsten.

3.1.5 Inkomst av kapital

Beräkning av överskottet i inkomstslaget kapital görs utifrån uppgifter som erhålls direkt från Skatteverket. De avser då uppgifter för två år tillbaka. Den enskilde ges möjlighet att skicka in den faktiska inkomsten per den 31 december året innan hjälpåret som grundas på de kontrolluppgifter den enskilde kan få från sin bank. Kontrolluppgiften ska då bifogas inkomstanmälan vid den årliga omräkningen. Inkomster som utgör kapitalinkomster enligt inkomstskattelagen¹³ ingår, efter gjorda avdrag, i inkomsten. Uppskovsavgifter, negativ räntefördelning och realisationsförlust som minskat realisationsvinst kan endast dras av mot kapitalinkomsterna, och högst i nivå med kapitalinkomsterna.

Undantag: Kapitalvinster/-förluster ingår inte i kommunens inkomstbegrepp. Det betyder att vinster och förluster vid försäljning av villa, bostadsrätt och aktier inte tas med vid beräkning av avgift. Förmögenhet påverkar inte inkomstberäkningen.

3.1.6 Bostadsstöd

Bostadsbidrag, bostadstillägg och särskilt bostadstillägg ingår i inkomstbegreppet¹⁴:

- BTP - Statligt bostadstillägg till pensionärer,
- Bostadstillägg till personer med sjukersättning och personer med aktivitetsersättning,
- SBTP - Särskilt bostadstillägg till pensionärer (med låg inkomst)
- Bostadsbidrag till barnfamiljer
- Boendetillägg.

¹¹ t ex handikappersättning, hemsjukvårdsbidrag, assistansersättning samt ersättningar som inte ingår i inkomstbegreppet i inkomstberäkningarna för bostadstillägget.

¹² 14 kap. 21 §.

¹³ Inkomstskattelagen kap. 41.

¹⁴ Enligt 8 kap 4§ socialtjänstlagen .

3.1.7 Skatteberäkning

En skatteberäkning görs med statlig och kommunal inkomstskatt, skatt på kapitalinkomster enligt gällande regler för slutlig skatteberäkning. Kyrkoavgift är en frivillig avgift utöver den s.k. begravningsavgiften och avräknas därför inte från inkomsterna.

Uppsala kommun beräknar skatt utifrån den skattesats som gäller den stadsdel där den enskilde bor, vilket gör att inkomst kan skilja sig från utbetalning från Pensionsmyndighet och Försäkringskassa som beräknas enligt en generell skattetabell för Uppsala kommun med justering vid årlig deklaration.

Fastighetsavgift för permanentbostad enligt senaste taxering räknas som bostadskostnad¹⁵. Fastighetsskatt för annan fastighet, tex. fritidsbostad avräknas inte från inkomstunderlaget.

Skatt på beviljat uppskov på kapitalvinst från försäljning av villa/bostadsrätt¹⁶ ingår under rubrik "statlig skatt på kapitalinkomst" i deklarationen. Detta betyder att hänsyn redan tagits till denna skatt och ska inte tas upp på annat sätt vid beräkning av avgift.

3.2 Inkomstberäkning makar

Makars och registrerade partners inkomster läggs samman och fördelas med hälften på vardera personen. Var och en debiteras avgift efter det bistånd som beviljats.

Sammanboende som inte är gifta räknas som ensamstående från avgiftssynpunkt oavsett om man har delad ekonomi. Var och ens inkomst ligger således till grund för avgiftsberäkningen.

Specialregler¹⁷ gäller för makar, registrerade partners och sammanboende när en av dem flyttat till särskilt boende.

3.3 Barns inkomster

Barns inkomster påverkar inte avgifterna.

3.4 Uppgiftsinsamling

Avgiftsunderlaget grundas på aktuella inkomstuppgifter samt uppgifter om bostadskostnader. Detta sker initialt när den enskilde får en insats för första gången, vid en årlig omräkning samt vid andra förändringar t.ex. ändrat civilstånd. För att underlätta uppgiftsinsamlingen inhämtas uppgifter via datamedia från de myndigheter där så är möjligt och lämpligt. Uppgifter som inte kan, eller får, hämtas därifrån inhämtas direkt från den enskilde genom särskild inkomstsblankett.

---

15 se Bostadskostnadsbegrepp, kap 4.

16 30 % på 1,67 % av uppskovsbeloppet enligt Skatteverket.

17 Makar bör anmäla till pensionsmyndighet om ändrat civilstånd.

Om den enskilde avstår från att lämna uppgifter om inkomst och kostnader görs ingen prövning av individuellt avgiftsutrymme, utan avgiften blir enligt maxavgiften.

Uppgifter till avgiftssystemet hämtas enligt nedan.

3.4.1 Försäkringskassan/Pensionsmyndigheten

Ålderspension;

- Premiepension
- Tilläggspension
- Inkomstpension
- Garantipension
- Arbetskadeföränta
- Sjuk- och aktivitetsersättning
- Bostadsbidrag
- Bostadstillägg för personer med aktivitetsersättning och sjukersättning
- Äldreförsörjningsstöd
- BTP, statligt bostadstillägg för pensionärer
- SBTP särskilt bostadstillägg för pensionärer
-

Efterlevandepension

- Änkepension
- Omställningspension
- Yrkesskadeföränta

Handikappersättning räknas ej som inkomst.

3.4.2 SCB (Statistiska centralbyrån)

Uppgifter om skatter och avgifter på församlingsnivå:

- Kommunal skatt
- Landstingsskatt
- Begravningsavgift (olika för olika församlingar)

3.4.3 SKV (Skatteverket)

Uppgifter om skatt och kapital:¹⁸

- Statlig skatt
- Överskott kapital

---

¹⁸ Skatteverkets uppgifter är i princip oanvändbara vad gäller avgiftsberäkningarna eftersom beräkningarna ska bygga på aktuella inkomstuppgifter. Dels är Skatteverkets uppgifter 1-2 år gamla i snitt, dels är inga delkomponenter offentliga uppgifter annat än vad gäller skatterna. Vidare finns bara sammanräknade poster, inga detaljer. Uppgifterna kan i vissa sällsynta fall användas i kontrollsyfte för att jämföra inrapporterade uppgifter (eller frånvaro av sådana) med nivå på t ex taxerad förvärvsinkomst.

3.4.4 Uppgifter genom den enskilde

- Tjänstepension
- Privat pension
- Utländska inkomster, pensioner och ersättningar
- Inkomst av näringsverksamhet jämte vissa avdrag
- Stipendier och studiebidrag
- Inkomst av kapital; räntor, utdelningar m m (föregående år)
- Bostadskostnad och andra uppgifter om bostaden
- Kostnad för god man eller förvaltare, ska verifieras med beslut från överförmyndarnämnden
- Kostnad för underhållsbidrag, underhållstöd.

Särskild uppgiftsblankett med information om kommunens avgiftssystem lämnas till den enskilde eller dennes företrädare (god man, närstående).

Om den enskilde har synpunkter på avgiftsbeslutet finns möjlighet att lämna in nya verifierade uppgifter för ny bedömning och beslut. Vid den första avgiftsberäkningen ska brukare alltid bifoga sid.3 av senaste inkomstdeklaration.

4. Bostadskostnader

4.1 Avräkning för bostadskostnad

Vid avgiftsberäkningen avräknas den enskildes bostadskostnad i permanent bostad från nettoinkomsten. För makar, registrerade partners samt sammanboende skall boendekostnaden för var och en av dem utgöra hälften av den framräknade faktiska bostadskostnaden

4.2 Beräkning av bostadskostnad

Den faktiska bostadskostnaden¹⁹ för olika bostadstyper beräknas enligt samma regler som tillämpas av Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten vid beräkning av bostadsbidrag respektive bostadstillägg.

---

¹⁹ Eller verifierade uppgifter från den enskilde.

4.3 Dubbla boendekostnader

Vid flyttning till vård- och omsorgsboende, bostad med särskild service ska den enskilde ges ekonomisk möjlighet att avveckla sin tidigare bostad. Under den tid som den enskilde har dubbla bostadskostnader, kan på den enskildes begäran, avräknas faktisk bostadskostnad för båda bostäderna mot nettoinkomst. Dock högst tre månader. Den enskilde måste kunna verifiera dubbla hyreskostnader med hyresavi.

4.4 Avräkningsregler vid dubbla boendekostnader

Vid beräkning av dubbla boendekostnader minskas först omsorgsavgiften ner till noll kronor. Vid ett negativt avgiftsutrymme minskas även avgiften för måltiderna, dock som mest ner till beräknade normala levnadskostnader för livsmedel för aktuellt år²⁰. I de fall den enskildes avgiftsutrymme blir negativt sedan bostadskostnader och förbehållsbelopp avräknats från nettoinkomsterna sker ingen jämkning av hyresavgiften i den särskilda boendeformen.

4.5 Kvarboendeskydd

Om hemmavarande make/registerade partners/sambo (make 1) för sitt uppehälle är beroende av andra maken (make 2), som flyttar till vård- och omsorgsboende eller bostad med särskild service ska kommunen försäkra sig om att make 1 inte drabbas av "en oskäligt försämrad situation" när avgifterna bestäms²¹ enligt tudelningsprincipen.

4.6 Tudelningsprincipen

Följande beräkningsregler gäller:

Om maken med den högsta inkomsten flyttar till särskilt boende eller bostad med särskild service sker en jämkning av inkomsterna så att förbehållsbeloppet för den kvarboende maken eller sambon säkras.

Om maken med den lägsta inkomsten flyttar till särskilt boende eller bostad med särskild service sker ingen tudelning av inkomsterna.

Dessa beräkningsregler tillämpas utan att den enskilde påkallar det.

---

²⁰ Enligt Konsumentverkets beräkning.

²¹ Enligt socialtjänstlagen 8 kap. 6 § SoL.

5. Förbehållsbelopp

5.1 Syfte med förbehållsbelopp

Syftet med förbehållsbelopp är att skydda äldre och personer med funktionsnedsättning från alltför höga avgifter och att dessa grupper ska få behålla en lägsta nivå av egna medel, som ska räcka till nödvändiga och normala levnadskostnader. Förbehållsbeloppet beräknas med ledning av ett så kallat minimibelopp och den faktiska boendekostnaden.

5.2 Minimibeloppet

Socialtjänstlagen har fastställt minimibeloppets nivå på per månad dels för ensamstående, dels för gifta/sammanboende²²

Över 65 år

- Ensamstående: En tolfedel av 135,46 % av prisbasbeloppet
- Gifta/registrerade partners/sammanboende: En tolfedel av 114,46 % av prisbasbeloppet

Under 65 år

- För ensamstående och gifta/registrerade partners/sambor under 65 år är minimibeloppen 10 % högre än ovanstående
- För ungdomar under 18 år, som tar emot stödinsatser i eget boende, med egen inkomst gäller samma minimibelopp som för vuxna under 65 år.

Minimibeloppet avser de medel den enskilde behöver för att klara utgifter för sina personliga behov utöver bostadskostnaden²³ för följande poster:

- Livsmedel
- Kläder, skor
- Fritid, böcker mm
- Förbrukningsvaror
- Möbler
- Husgeråd
- Hygien
- Dagstidning, telefon, TV-licens,
- Hemförsäkring

²² Födelseår, ej födelsedatum, bestämmer vilket förbehållsbelopp som ska användas i enskilda fall.

²³ Följer de belopp som årligen redovisas i Konsumentverkets hushållsbudget.

- Hushållsel
- Öppen hälso- och sjukvård
- Läkemedel
- Tandvård
- Resor

5.3 Hushåll med barn eller ungdom 0-19 år

För hushåll med hemmavarande barn eller ungdomar utgår tillägg till minimibeloppet med de belopp som beräknats för olika åldrar enligt riksnormen för försörjningsstöd²⁴. Tillägg medges även för ungdomar mellan 19-21 år om barnet fortfarande går i gymnasiet²⁵.

Födelseår, ej födelsedatum, bestämmer vilket minimibelopp som används i det enskilda fallet.

5.4 Individuella tillägg till minimibeloppet

Kommunen kan i vissa situationer bestämma ett individuellt tillägg till minimibelopp. Detta genom en individuell prövning om den enskilde har ”ett varaktigt behov av ett inte oväsentligt högre belopp” än det som omfattas av minimibeloppet. Med varaktigt behov avses minst sex sammanhängande månader och beloppet måste uppgå till minst 200 kr per månad.

Följande poster är exempel på levnadskostnader som kan föranleda beslut om individuellt tillägg till minimibeloppet:

- Fördyrad kost, t.ex. på grund av att maten erhålls via hemtjänsten i ordinarie boende eller i dagverksamhet eller på grund av att omsorgstagaren är yngre och av det skälet har en högre kostnad för sin matkonsumtion
- Fördyrad kost pga specialkost²⁶ t.ex. glutenfri kost
- Familje- och arbetssituationen, t ex underhållskostnad för minderåriga barn, arbetsresor samt andra kostnader som behövs för en familjs underhåll,
- Kostnader till följd av funktionsnedsättning, bl.a. för rehabilitering/habilitering inkl. resor,
- Yngre funktionsnedsatta personers rätt till fritidsaktiviteter som är naturliga för yngre personer,
- Yngre funktionsnedsatta personers behov av medel för bosättning, familjebildning etc.

---

²⁴ Socialstyrelsen

²⁵ Enligt Föräldrabalken 7 kap 1 § är förälder underhållsskyldig upp tom 21 år om barnet fortfarande går i gymnasium

²⁶

http://www.konsumentverket.se/Global/Konsumentverket.se/Best%C3%A4lla%20och%20ladda%20ner/rapporter/2012/2012_1_Merkostnader_for_tva_specialkoster.pdf

- Kostnaden för god man eller förvaltare. Underlag krävs in som vidimerar att brukaren har en kostnad.
- Kostnader för underhåll av minderåriga barn

Kostnader som täcks av annat bidrag eller ersättning t.ex. handikappersättning kan inte föranleda tillägg till minimibelopp i särskilt boende.

5.5 Generellt tillägg till minimibeloppet

För boende i kommunens vård- och omsorgsboenden och bostad med särskild service, HVB²⁷ som har helinackordering²⁸ görs ett generellt tillägg till minimibeloppet. Det görs med mellanskillnaden mellan vårdtagarens avgift för måltider och det belopp som ingår i livsmedelsposten i minimibeloppet. Detta utgör en fördyrad levnadskostnad d.v.s. att kostnaden för mat när den enskilde är helinackorderad är högre än om personen lagar sin mat själv.²⁹ Detta gäller även vid växelvård, men inte vid vistelse på korttidsplats då detta inte avser vara stadigvarande mer än 6 månader.

5.6 Generell minskning av förbehållsbeloppet

Kostnaden för el och TV-avgift ingår i förbehållsbeloppet. För boende i kommunens vård- och omsorgsboenden, bostad med särskild service samt HVB³⁰ görs därför en generell minskning av minimibeloppet enligt nedan:

Ensamboende

- 0,5% av prisbasbeloppet för hushållsel,
- ~~0,41% av prisbasbeloppet för TV-avgift.~~

Sammanboende

- 0,25% av prisbasbeloppet för hushållsel,
- ~~0,21% av prisbasbeloppet för TV-avgift.~~

Vid tillfällig vistelse i korttidsboende görs ingen generell minskning av förbehållsbeloppet för el- och TV-avgift. Vårdtagaren har kvar dessa kostnader i sin ordinära bostad.

²⁷ Gäller om brukaren har ett hyreskontrakt med HVB-utföraren

²⁸ Gäller ej korttidsboende som avser kortare tid, mindre än sex månader.

²⁹ Uppsala kommun följer Socialstyrelsens riktlinjer och utgår från Konsumentverkets hushållsbudget för äldre personer. Livsmedelskostnaden för män respektive kvinnor anges i två åldersgrupper, 61-74 år och 75 år och äldre. Dessa fyra belopp summeras och divideras därefter med fyra för att få ett genomsnittsbelopp.

³⁰ Gäller om brukaren har tecknat hyreskontrakt med HVB-utföraren

5.7 Beslut om avgifter

När nytt prisbasbelopp är känt fastställer kommunen vid årets slut vilka avgifter som gäller för nästkommande år.

6. Avgifter i ordinärt boende

6.1 Fastställande av avgift

Avgift för service- och omvårdnadsinsats (hemtjänst) i ordinärt boende **inklusive insats av sk Trygg hemgång³¹** beräknas utifrån registrerad tid hos brukaren, dock högst upp till befintligt avgiftsutrymme samt inom ramen för maxtaxan.³²

6.2 Kommunal hemsjukvård

Avgift tas ut för kommunala hemsjukvårdsinsatser **som utförs av legitimerad sjukvårdspersonal** till personer under 85 år. Kommunal hemsjukvård till personer över 85 år är avgiftsfri. **Som legitimerad sjukvårdspersonal räknas sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnast (fysioterapeut).**

Vid både avgiftsbelagd insats enligt SoL och HS-insats inkluderas detta inom maxtaxan för SoL-insatser³³. Detta gäller alla patienter från den dag de fyller 21 år och omfattar även de patienter som har LSS-insatser, och SoL-insatser.

6.3 Personlig assistans

För insatser enligt LSS tas inga avgifter ut. För kompletterande insatser t.ex. hemtjänst tas omvårdnadsavgift ut.

6.4 Trygghetstelefon (trygghetslarm)

Avgift för trygghetstelefon debiteras med ett fast belopp per månad motsvarande 0,45 % av gällande prisbasbelopp.

---

³¹Arbetsmodell för trygg utskrivning från slutenvården

³² enligt 8 kap. 5 § SoL.

³³ Enligt beslut i KF 2015-12-07

6.5 Biståndsbedömd dagverksamhet

Biståndsbedömd dagverksamhet är avgiftsfri. Däremot tas en kostnad per dag ut för måltider och kaffe.

6.6 Matdistribution

Avgift för matdistribution i ordinärt boende tas ut med ett pris per matlåda motsvarande 0,125% av prisbasbeloppet.

7. Avgifter och kostnader i vård-och omsorgs-boende, bostad med särskild service samt HVB

7.1 Omvårdnadsavgiften

Vård- och omsorgsboende drivs enligt helinackorderingsprincipen. Bostad med särskild service och HVB drivs ibland med helinackordering. Debitering av omvårdnadsavgift sker per månad. Som högst motsvarar avgiften det fastställda maxtaket för avgifter, d.v.s. högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet.

Debitering av avgift görs från och med den dag som inflyttning sker på boendet vilket är detsamma som verkställighetsdatum.

Ingen omvårdnadsavgift tas ut vid frånvaro. Eventuellt avdrag beräknas utifrån gällande maxtaxa.

7.1.1 Förbrukningsartiklar

Kostnad för förbrukningsartiklar ingår inte i kommunens avgifter däremot ingår de i minimibeloppet. Därför kan den enskilde teckna en överenskommelse med vårdgivaren/utföraren om tillhandahållande av förbrukningsartiklar mot en avgift som motsvarar Konsumentverkets årliga beräkning av förbrukningsvaror för ensamhushåll motsvarande 0,27 % av prisbasbeloppet per månad. Vårdgivaren/utföraren kan tillhandahålla lakan mot avgift motsvarande 0,22 % av prisbasbeloppet per månad.

Full månadsavgift utgår från och med den dag brukaren flyttar in. Ingen avgift utgår för aktuell månad vid utflytt/eller om brukaren avlider före den 10:e i månaden.

7.1.2 Måltider

Vid vård- och omsorgsboende ingår heldagskost bestående av frukost, lunch, kvällsmål och mellanmål. Avgift tas ut per dygn för samtliga närvarodagar från och med verkställighetsdagen. Avgift för matservice per månad vid vård- och omsorgsboende uppgår till 6,74% av prisbasbeloppet Dygnsportionspriset uppgår till samma procentsats av prisbasbeloppet delat med 365.

Boende som får näringslösning via sond debiteras ej måltidsavgift. Denna vårdtagare har rätt att utan avgift få små smakportioner av måltiden. Specialkost ingår i måltidsavgiften.

7.1.3 Bostad med särskild service och HVB

För personer med beslut i bostad med särskild service och HVB som inte har helinackordering kan andra regler gälla utifrån ett individbehov.

Vid viss del av måltider fördelas kostnaden enligt följande³⁴

Frukost 20 % av heltidskostnad

Lunch 30 % av heltidskostnad

Mellanmål 10 % av heltidskostnad

Middag (huvudmål) 40 % av heltidskostnad

7.1.4 Tillägg till förbehållsbeloppet

Ett generellt tillägg till förbehållsbeloppet görs för matserviceavgiften. Lägsta belopp för måltider per månad följer Konsumentverkets årliga beräkningar av livsmedelskostnader för olika åldersgrupper. Se även avsnitt 5.5.

7.1.5 Debitering vid frånvaro

Vid sjukhusvistelse tas ingen avgift ut för måltider **eller omvårdnadsavgift** från och med den dag den boende åker till sjukhuset till och med den dag den boende kommer tillbaka från sjukhuset.

Vid annan frånvaro tas ingen avgift ut för måltider vid avfärd före lunch och hel avgift vid avfärd efter lunch. Detsamma gäller vid återkomst, d.v.s. hel avgift tas ut vid återkomst före lunch och ingen avgift vid återkomst efter lunch. Motsvarande regler gäller även vid in- och utflyttning.

7.1.6 Parboendegaranti

Äldre har enligt socialtjänstlagen rätt att bo tillsammans i ett vård- och omsorgsboende även om bara en av makarna har behov av sådant boende. Den medflyttande kan välja att sköta sin eller bådass kosthållning eller välja att äta vid vårdboendet, då gäller enbart heldagskost.

---

³⁴ Enligt Socialstyrelsen

Den medflyttande kan ha beslut om hemtjänst. Debitering för hemtjänst i särskilt boende sker utifrån beslutad tid för insats. Debitering av HS insats enligt hemtjänstens avgifter. Beslut för tvätt och städ görs enligt schablon. Justering p.g.a. negativt avgiftsutrymme gäller även för medflyttande.

7.1.7 Ändrad pensionsstatus

När en av två makar flytta permanent till ett vård- och omsorgsboende rekommenderas att, hos Pensionsmyndigheten, ansöka om ändrad pensionsstatus för makar, som lever med skild hushållsgemenskap. Detta kan medföra gynnsammare inkomster, bostadskostnader samt förbehållsbelopp.

7.2 Korttidsvård

Korttidsvård avser växelvård, avlastning eller vistelse på korttidsplats enligt äldremyndighetens riktlinjer för vägledning och information om insatser enligt SoL och LSS.

7.2.1 Omvårdnadsavgift korttidsboende, träningsboende

Omvårdnadsavgift debiteras per vistelsedag med belopp motsvarande högst en trettiondedel av det fastställda maxtaket per månad för avgifter enligt punkt 1.2.1. Beloppet avrundas nedåt till helt antal kronor. För den som redan betalar omvårdnadsavgift för hemtjänstinsatser i sitt ordinära boende blir den totala avgiften per månad högst lika med det fastställda maxtaket (1.2.1).

7.2.2 Måltider korttidsvård

Vid korttidsvård ingår heldagskost bestående av frukost, lunch, kvällsmål och mellanmål. Avgift debiteras per dygn och tas ut för samtliga närvarodagar med samma belopp som gäller för permanent vistelse i omvårdnadsboende (1/30-del av månadskostnaden per dygn).

Samma debiteringsregler för matservice vid in- och utflyttning gäller som vid permanentboende i särskild boendeform, se punkt 7.1.5.

7.2.3 Tillägg till förbehållsbeloppet

Individuellt tillägg till förbehållsbeloppet medges ej på korttidsplats då detta ej anses vara stadigvarande och mer än sex månader. Däremot tillämpas det vid vistelse på växelvårdsplats och beräknas per vistelsedag.

8. Övriga bestämmelser

8.1 Nedsättning av avgift och avgiftsbefrielse

Den enskilde har rätt att få en individuell prövning och eventuell nedsättning av avgiften, alternativt avgiftsbefrielse, då särskilda skäl föreligger. Till dessa skäl hör exempelvis dubbla bostadskostnader och hänsyn till kvarboende makes ekonomi.

8.2 Debiteringsrutiner

Debitering av avgifter sker månadsvis i efterskott. Betalning ska ske den sista dagen i månaden två månader efter den månad som insatsen är utförd.

Obetald faktura går till inkasso 28 dagar efter förfallodag och ev. avbetalningsplan handläggs av kommunens inkassoavdelning.

8.3 Försäkringsfall

I de fall biståndsinsatserna ska bekostas av annan än den som får biståndet, av skadeståndsrättsliga, försäkrings- eller andra skäl, debiterar kommunen den faktiska kostnaden för insatserna. Omfattning, ersättning och typ av insatser avgörs från fall till fall varvid kommunen förhandlar med berörd ersättningskyldig part.

8.4 Anmälningsskyldighet

Den enskilde är skyldig att lämna inkomstblankett med aktuella uppgifter om inkomst- och bostadsförhållanden samt aktuell hyra.

Första gången en avgiftsberäkning sker ska sid.3 av den senaste inkomstdeklarationen bifogas som verifikat. Inkomstblankett ska också lämnas in vid den årliga omräkningen vid varje årsskifte samt vid förändringar under året.

Den enskilde kan välja att inte lämna in dessa uppgifter och får då erlägga maxtaxa pga. att en individuell beräkning inte kan göras utan erforderliga underlag. Detta framkommer på inkomstblanketten³⁵ och via informationsbrev vid årsomräkningen. Om den enskilde senare bestämmer att lämna in inkomstblankett görs en ny beräkning och den nya avgiften gäller då from månaden när uppgiften inkommer.

8.5. Retroaktiv debitering

Om uppgifter framkommer som visar att för låg avgift debiterats under en period, kan retroaktiv debitering ske, dock inte längre tillbaka än för de sex senaste debiteringsmånaderna.

---

³⁵ Inkomstblankett bilaga 2.

8.5.1 Återbetalning av avgift

Om uppgifter framkommer, som inte beror på den enskilde, som visar att för hög avgift debiterats, görs en återbetalning. Om uppgifter inkommer som visar att för hög avgift debiterats under en period, kan kommunen besluta om retroaktiv återbetalning dock inte längre tillbaka än för de sex senaste debiteringsmånaderna. Detta gäller dock inte om blankett inte inkommer eller inkommer för sent vid den årliga årsomräkningen.

8.6 Avgiftsbeslut

Den enskilde delges alltid ett skriftligt avgiftsbeslut där avgiftsunderlag och beloppen för de slutliga avgifterna framgår. Avgiftsbeslutet ska innehålla uppgift om vilka lagrum som ligger till grund för beslutet och besvärstid.

Beslutet gäller högst ett år d.v.s. till nästa generella omräkning av avgifterna. Om det är känt att uppgifter i avgiftsunderlaget som kan påverka avgifterna, kommer att ändras, bör kortare giltighetstid sättas.

Beräkning av avgifterna görs årligen utifrån det nya prisbasbeloppet, skattebestämmelser, inkomstuppgifter, bostadskostnader m.m. Ändring av avgift på grund av ändrat prisbasbelopp får göras utan föregående underrättelse till den enskilde.

8.6.1 Ändring av avgiftsbeslut

Om andra förhållanden uppkommer som kan påverkar avgiftens storlek måste alltid kommunen meddelas. T.ex. vid:

- ändrat civilstånd
- flytt till vård- omsorgsboende
- behov av individuellt förbehållsbelopp
- beviljande, ändring eller upphörande av bostadstillägg/-bidrag

Ändring av avgift gäller från och med månaden efter det att anledningen till ändringen inträffade om den avser del av månad. Ändring av avgiften ska dock gälla från och med samma månad som anledning till ändringen uppkom, om ändringen avser hela månaden.

Den enskilde ska alltid få information om ändring av avgift via ett nytt avgiftsbeslut där det framgår vad ändringen beror på. Den enskilde ska även själv medverka vid omräkning av avgiftsunderlaget och lämna nytt underlag, inkomstblankett, för sådan omräkning.

8.6.2 Delegering av beslut om avgifter

Beslut om avgifter, individuella tillägg till minimibelopp, nedsättning av avgift samt avgiftsbefrielse fattas enligt respektive nämnds delegationsordning.

8.8 Överklagande

Beslut om avgiftsregler fattas av kommunfullmäktige. Sådana beslut överklagas hos förvaltningsrätten genom laglighetsprövning enligt kap 10 kommunallagen. Då prövas endast lagligheten i beslutet.

8.8.1 Enskilt avgiftsbeslut

Beslut om avgifter och/eller förbehållsbelopp enligt 8 kap, 4-9 § SoL kan överklagas genom förvaltningsbesvär enligt 16 kap. 3 § SoL hos allmän förvaltningsdomstol (förvaltningsrätt i första instans). Det kan gälla avgiftens storlek, avgiftsändring, beräkning av avgiftsunderlag och förbehållsbelopp.

Om överklagandet bifalls kan domstolen ersätta det överklagade beslutet med ett nytt beslut.

8.8.2 Besvärstid

Överklagande av beslut om avgifter eller förbehållsbelopp ska inkomma till den myndighet som fattat det överklagade beslutet inom tre veckor från det att den överklagande fått del av beslutet. Kommunens handläggare ska vid behov vara behjälpliga med överklagande om den enskilde begär detta.

8.9 Privata underhållsavtal

Privata avtal om underhåll mellan vårdtagaren/ och annan person, t.ex. make/registrerade partners eller sammanboende, föranleder inte förändring av avgiftsberäkningen eller jämkning av avgifterna för vårdtagaren. S.k. civilrättsliga avtal har ingen rättsverkan på kommunens lagbundna avgiftsregler.

8.10 Vård- och hemvårdsinsatser i annan kommun

Kommunen har betalningsansvar för alla medborgare folkbokförda i kommunen. Om den enskilde får hemtjänstinsats eller vistas i särskild boendeform i annan kommun tillämpas avgift enligt folkbokföringskommunens avgiftssystem. Hemkommunen fakturerar den enskilde dennes avgift som beräknas retroaktivt så snart faktura inkommit till hemkommun från vistelsekommunen.